

קירקס נייד ונייה

ובמחציתה כמועמד הוודאי. בראשית תשל"ט עמד על הדוכן באוסלו, זכה בפרס-השלום המיוחד, הגרף על-שמו של ממציא הדינאמיט, אלפרד נובל. בסוף תשל"ט נראה בגין מתאים יותר ל"פרס-הדינאמיט, מאשר לפרס-השלום. במחצית תשל"ט הגיע בגין לפיסגת חלומותיו. הוא הצליח במקום שבו נכשל דויד בן-גוריון, יריבו הגדול, וחתם על חוזה-השלום הראשון עם מדינה ערבית. הוא חי בענף של אויפוריה. הוא היה משוכנע כי חתם על

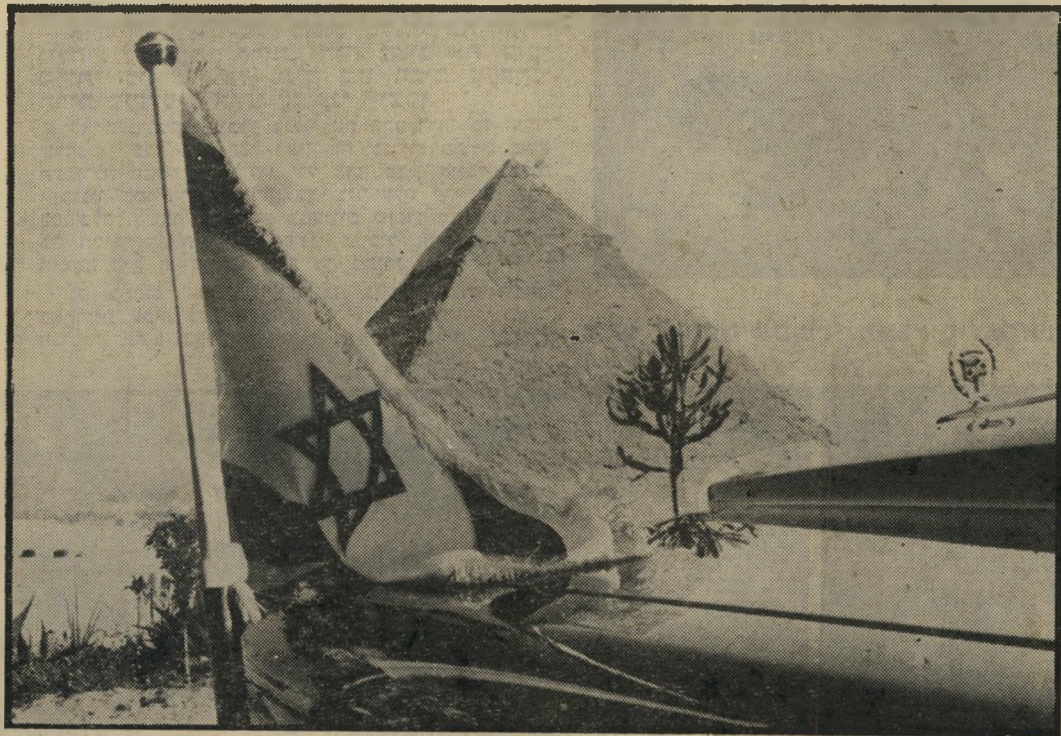
לכפות את רצונו על איש. הוא הלך מרחי אל דחי, כשהוא פותח מדי פעם ביוזמה חדשה ובורח ממנה כל עוד נפשו בו. שליחו המיוחד, רוברט סטראוס, בא למצריים ולישראלי וחזר הביתה בבושת-פנים. הנסיון להביא את מיר-עצת-הביטחון לקבלת החלטה חדשה, שתאפשר את השיתוף הפלסטינים במהלכי-השלום, התמוטט בצורה עגור-מה ואומללה, כאשר הנשיא גאלץ לאיים בהטלת וטו על הצעת-החלטה שהוא עצמו יום אותה. גירושו של אנדרו

ול דמותו הדומיננטית של האיית-אללה האימנטי, שסימל את הקנאות הדתית-הלאומנית הגואה ברחבי המרחב ובישראל, לא סיפקו החיים הפנימיים בישראל בשנת תשל"ט מועמד סביר לתואר איש-השנה. לא חסרו בישראל התפתחויות פוליטיות וחברתיות, פערות גדולות ופערות בצלוחיות מים. אולם אף אחת מאלה לא העתה אישיות שהטביעה את חותמה על השנה.

ענן של סימני-שאלה

ה עובדה המפתיעה ביותר היא, אולי, שהמאורע המרכזי של השנה, חתימת חוזה-השלום הישראלי-מצרי, לא סיפקה לתשל"ט את איש-השנה. ערב כניסת תשל"ט נחתמו הסכמי קמפ-דייוויד. באמר צע תשל"ט נחתם חוזה-השלום. בימים האחרונים של השנה ביקר הנשיא אנוור אל-סאדאת בארץ, בליוויית רעייתו הזוהרת ג'יהאן. אך חוזה-השלום ההיסטורי הטרביע את חותמו על השנה פחות מאשר גל הקנאות הל-אומנית, שבא בעקבותיו, ושביטל במידה רבה את רישומו. אף אחד משלושת החותמים על חוזה-השלום באותו מעמד תגיגי לא יכול היה להיות איש-השנה תשל"ט, וגם לא איש מבין השרים הבכירים בישראל שעמלו ל-מען השגתו.

גימי קארטר כפה את הסכמי קמפ-דייוויד על אנוור אל-סאדאת ועל מנחם בגין. הוא נעזר בתערובת של

הביקור בקאהיר: הדגל הישראלי על מכונתו של מנחם בגין ליד הפיראמידות

חוזה שהוא שלום-נפרד לא רק בצורתו, אלא גם במהותו, וכי מצריים משלמת רק מס-שפתיים לעניין הפלסטיני.

הנידמול לא התורמל

ה עתיד נראה לו ורוד. כמו המצרים עצמם, היה בגין משוכנע כי, "הערבים אינם יכולים לערוך מילי-חמה בלי מצריים", וכי על כן חסל סדר המלחמות בי-מרחב. התנגדות שאר חלקי העולם הערבי לחוזה-השלום לא הטרידה אותו. פחות מכל הטרידו אותו הפלסטינים. אמנם גאלץ לחתום בקמפ-דייוויד על הסכם שהכיל נוסף חות מרחיקות-לכת בדבר קיום "העם הפלסטיני" ו"זכויות תיו החוקיות", ועל הצורך לפתור את "הבעייה הפלסטינית על כל היבטיה", אך הוא הסתייג מכך מיד במיכ תביליוואי, והיה בטוח כי העניין יישכח במהרה במציי-אות החדשה, שתיווצר בעיקבות הברית הישראלית-מצרית.

בסוף תשל"ט לא נותר דבר מתיקווה זו. העניין הפלסטיני לא זה בלבד שלא אבד עליו הכבל, אלא להיפך: הוא עמד במרכז התו דעה העולמית, כפי שהוכחה פרשת השר אני דרו יאנג, ראש המושיחתת שג ארצות-הברית באו"ם.

חדוות-השלום במצריים פגה. אנשי-מדינה מצריים הור סיפו להסביר פנים לעמיתיהם הישראליים, בהתאם למ-סורתם בעלת אלפי השנים, אך החיוכים היו רחוקים מל-שקף את המציאות.

המילה המכוערת ביותר שנולדה בתשל"ט היתה אני-דרוגניוס בלשני — "גירמול". מאחרי הצליל המכוער לא הסתתרה מציאות מלבבת. ה"גירמול" בא טיפני-טי-פין, מתוך מילוי קפדני אך חסר-חשק של התחייבויות החוזה. בלי פיתרון הבעיה הפלסטינית, היתה לחוזה הי-מצריישראלי רק משמעות מוגבלת.

היתה לבגין סיבה אחת לשימחה אמיתית במחצית השניה של תשל"ט: העובדה שסתימת-העורק במוחה, שבה לקה, היתה קטנה ובלתי-מסוכנת. בכל השטחים האחרים היה מצבו בכי רע. סיקרי דעת-הקהל ניבאו לו תבוסה מוחצת בבחירות. בכל השטחים הכלכליים והר-חברתיים קצרה ממשתלו חורבן, וועצם תיפקודה הלקוי

יאנג, בשל פגישה עם נציג פלסטיני, היה תעודת-ענינות סופית.

הוא לא היה איש-השנה של תשל"ט.

אנוור אל-סאדאת לא מצא את עצמו במצב מאושר יותר. שילטונו במצריים נשאר בלתי-מערער, אך הוא היה גאלץ לבצע מאסרים המוניים בין מתנגדי מדיניותו. לראשונה מזה זמן רב. ברחבי העולם הוסיף להיחנות מסימפטיה רבה, אך ענן של סימני-שאלה התקבץ מעל למדיניותו.

אין ספק בכך שהתנגדות העולם הערבי למע-שחיהיחיד שלו הרחיקה לכת אף מעבר לחששות החמורים ביותר שלו. הוא נודה על-ידי העולם הערבי. מיטב ידידיו נטשוהו. זרם הזהב הערי-בי, שהגיע בעבר למצריים, נותק כלי.

במצב זה, כשהוא תלוי כלי-כולו בנשיא האמריקאי החלוש והמותש, גאלץ אל-סאדאת לעמוד מנגד ולסבול בחריקת-שיניים חרישית כיצד ממשלת-ישראל יורקת בי-פרצופו כימעט מדי יום, מכסה את השטחים הפלסטיניים הכבושים בהתנחלויות חדשות, הופכת את דיוני-האוטר-נומיה לבדיחה גלויה ומעליבה.

גם אירועי-ראווה דרמאטיים לא יכלו לחפות על מציי-אות זו. מירוץ התגינות לא נפסק. אחרי קבלת פניו של בגין בקאהיר והחרת אל-עריש, בא אל-סאדאת לבאר-שבע. בגין נסע לאלכסנדריה. על רקע של ספינה מפוי-ארט, דגלים ציבעוניים ומלחים בלבן, דרך הזוג הנשי-אותי המצרי על אדמת חיפה, אך לא היו חיבוקים ונשי-קות. גם הסכסים, האהובים על שני המנהיגים, הפכו שיג-רתיים.

בסוף תשל"ט לא היה איש בטוח לאן תהינה פניו של אל-סאדאת מועדות, כאשר יתברר סופית כי ממשלת ישראל לא תאפשר לו לפרוץ מן המצור הערבי.

האם ימושיך במדיניותו עד הסוף? או שמא ישנה את הקו אחרי שיקבל בחזרה את כל הצייהאי סיני, כאכיב 1982, או כבר אחרי שיקבל בחזרה את מחצית הצייהאי, במהלך תשל"ט?

גם אנוור אל-סאדאת לא היה איש-השנה של תשל"ט. גם מבין השלישיה המובילה בישראל לא יכול היה איש לזכות בתואר. איש-השנה תשל"ט, מנחם בגין, נראה בראשית השנה

בוואשינגטון: קארטר, ג'יהאן וק'סינג'ר

הבטחות ואיומים. הוא חזר על תרגיל זה בביקורו הי-דרמאטי בירושלים ובקאהיר, שהביא במישרין לחתימת חוזה-השלום.

אך נראה שבכך מיצה קארטר את שארית כוחותיו. בהמשך השנה נראה ונהג כפגר פוליטי. לא היה עוד בכוחו לכפות דבר על איש. הוא לא הצליח לשכנע את סעודיה להצטרף ליוזמת-השלום של אל-סאדאת, או לפי-חות להתייחס אליה בשלווה נייטראלית. הוא לא הצליח למנוע את גירושה של מצריים מן העולם הערבי. הוא לא הצליח לכפות על מנחם בגין גישה חדשה כלפי הי-בעייה הפלסטינית, שהיה בה כדי להקל על המצרים ולתת תנופה חדשה לתהליך השלום.

בשדהי תשל"ט העריכו רוב המומחים כי אין לקארטר סיכוי להיבחר לתקופת-כהונה שניה בבית-הלבן. כמיא ניטל ממנו הכוח